

Безбар'єрний простір України

Комплексний план заходів з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні до 2030 року. Шість ключових напрямів — від фізичної доступності до економічної інклюзії — для кожної людини, у кожній громаді.

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ ДО 2030

6 НАПРЯМІВ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ

Структура плану заходів

Шість напрямів безбар'єрності

Національна стратегія охоплює всі сфери суспільного життя — від фізичного середовища до економічних можливостей. Кожен напрям містить конкретні заходи для органів місцевого самоврядування, громадських організацій та бізнесу.

1. Фізична

Доступність будівель, транспорту, вулиць і захисних споруд

2. Інформаційна

Доступність публічної інформації у різних форматах

3. Цифрова

Інтернет, е-послуги та цифрова грамотність для всіх

4. Суспільна

Рівні права, громадська участь і соціальна згуртованість

5. Освітня

Інклюзивна освіта і навчання впродовж усього життя

6. Економічна

Підприємництво та самозайнятість для всіх суспільних груп

Фізична безбар'єрність

Основна мета — зробити будівлі, вулиці, транспорт і захисні споруди доступними для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Це передбачає як адаптацію наявної інфраструктури, так і впровадження принципів доступності у нові об'єкти.

Навчання та інформування

Проведення тренінгів, форумів, вебінарів для представників ОМС та громадськості щодо принципів фізичної доступності й написання грантових заявок

Адаптація інфраструктури

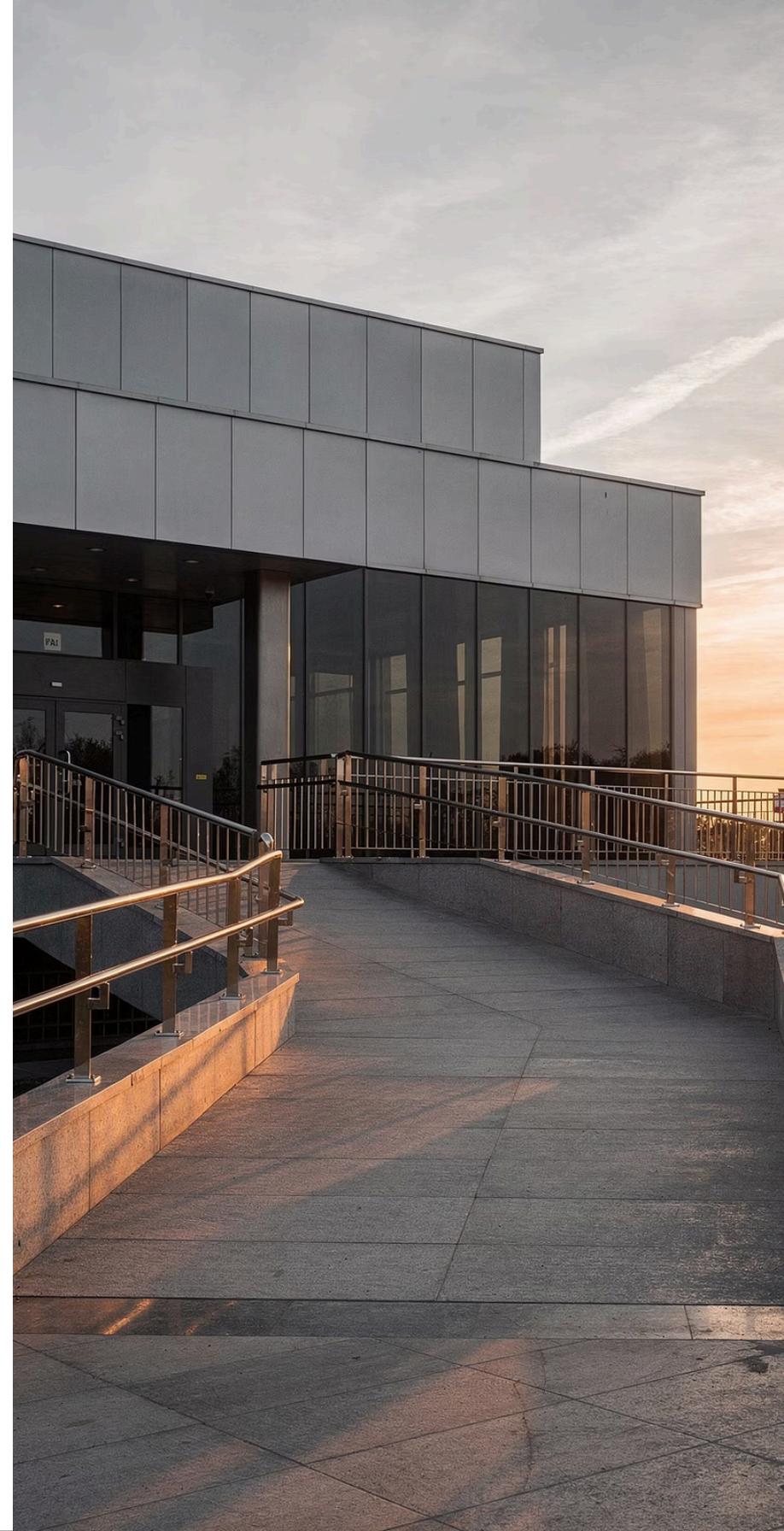
Облаштування адміністративних будівель, закладів освіти, охорони здоров'я, культури та соціального захисту тактильними, візуальними елементами та пандусами

Цивільний захист

Оцінка потреб і моніторинг доступності захисних споруд для маломобільних груп в умовах воєнного або надзвичайного стану

Моніторинг та звітність

Щорічна оцінка ступеня безбар'єрності об'єктів, оприлюднення результатів на офіційних веб-ресурсах з дотриманням безпекових вимог

Доступний транспорт і транспортна інфраструктура

Стратегічна ціль — зробити транспорт та інфраструктуру фізично доступними для кожного. Заходи охоплюють як закупівлю нового обладнання, так і системний моніторинг.

1 Закупівля та модернізація

Придбання автобусів із посадковими пристроями, шкільних автобусів для дітей з інвалідністю, переобладнання існуючого транспорту

2 Безбар'єрні маршрути

Облаштування зупинок, пішохідних переходів зі спеціалізованими світлофорами, тактильною навігацією, похилими з'їздами та дублювання підземних переходів наземними

3 Контроль перевізників

Моніторинг відповідності транспортних засобів вимогам доступності під час конкурсів на пасажирські перевезення, навчання персоналу

Ключові заходи транспортної доступності

- Методичні рекомендації щодо доступності транспортної інфраструктури
- Піврічний моніторинг безбар'єрності за видами транспорту
- Навчальні семінари для автотранспортних підприємств
- Евакуаційна доступність: вокзали, платформи, транспортні засоби
- Програми підтримки закупівлі адаптованого транспорту

Інформаційна безбар'єрність

Публічна інформація органів влади має бути доступною для кожного — у тому числі для осіб з порушеннями зору, слуху та іншими обмеженнями. Це означає не лише технічні рішення, а й зміну культури комунікації.

Жестова мова та субтитрування

Впровадження системи відеозв'язку з перекладачами жестової мови в центрах надання адміністративних послуг; субтитрування офіційних звернень керівників ОДА

Тактильні та Брайлівські знаки

Рекомендації щодо встановлення тактильних знаків із шрифтом Брайля в закладах охорони здоров'я, освіти та медіа для підвищення рівня інформаційної доступності

Програми екранного доступу

Запровадження державної програми технічного забезпечення screen reader для осіб з порушеннями зору та дислексією, включно з україномовними синтезаторами мовлення

Цифрова безбар'єрність

Швидкісний Інтернет і електронні публічні послуги мають бути доступними для всіх громадян — незалежно від місця проживання, віку чи стану здоров'я. Цифрова інклюзія є основою сучасного доступного суспільства.

Розширення доступу до Інтернету

- Розвиток мережі хабів цифрової освіти на базі бібліотек та закладів освіти
- Забезпечення широкосмугового доступу до Інтернету в бібліотеках і культурних закладах
- Придбання WI-FI обладнання для шкіл та закладів дошкільної освіти
- Забезпечення пунктів незламності необхідним обладнанням і технікою
- Збільшення місць безоплатного публічного доступу до Інтернету

Цифрова доступність послуг

- Модернізація ключових онлайн-ресурсів органів влади відповідно до постанови КМУ № 757 від 2023 р.
- Уніфікація вебсайтів органів місцевого самоврядування
- Актуалізація сайтів обласних бібліотек відповідно до вимог доступності
- Навчання соціальних працівників та бібліотекарів цифровій грамотності
- Комплексні підходи до цифровізації публічних послуг

Суспільна та громадянська безбар'єрність

Рівні права, можливість брати участь у громадському житті та ухваленні рішень — для всіх без винятку. Цей напрям формує культуру взаємоповаги, толерантності та соціальної згуртованості в кожній територіальній громаді.

Громадська участь

- Залучення молоді, ВПО та осіб з інвалідністю до суспільного життя
- Підтримка органів самоорганізації населення
- Грантове фінансування місцевих ініціатив

Виборчий процес

- Моніторинг доступності приміщень для голосування
- Аналіз доступності приміщень виборчих комісій
- Розумне пристосування для маломобільних виборців

Просвіта та толерантність

- Кампанії з недискримінації та коректної мови
- Заходи для шкіл щодо поваги до всіх суспільних груп
- Підтримка ветеранів та їх сімей

Цивільний захист і кризи

- Права осіб з інвалідністю під час евакуації
- Візуальне та тактильне оповіщення для осіб з порушенням слуху
- Доступні укриття та соціальні послуги в умовах воєнних дій

Психологічна підтримка, реабілітація та адаптивний спорт

Доступна система охорони здоров'я включає не лише фізичну реабілітацію, а й психологічну підтримку, послуги раннього втручання та паліативну допомогу для всіх суспільних груп.

→ Психічне здоров'я

Центри психічного здоров'я в кластерних закладах, мережа психосоціальної підтримки, навчання соціальних працівників наданню першої психологічної допомоги

→ Раннє втручання

Щорічне визначення потреб громад, розвиток центрів раннього втручання, поінформованість сімей для зниження рівня інвалідизації дітей

→ Адаптивний спорт

Залучення осіб з інвалідністю до оздоровчої рухової активності, фізкультурно-спортивні заходи для ветеранів та членів їх сімей, розвиток адаптивного спорту в громадах

Освітня безбар'єрність

Кожна людина має можливість розкрити свій потенціал завдяки інклюзивній освіті. Напрямок охоплює всі рівні — від дошкільної до вищої освіти та навчання впродовж усього життя.

Пріоритет: Розвиток мережі інклюзивно-ресурсних центрів та підготовка кадрів для розбудови безбар'єрного простору є ключовими умовами реалізації освітнього напрямку.

Економічна безбар'єрність

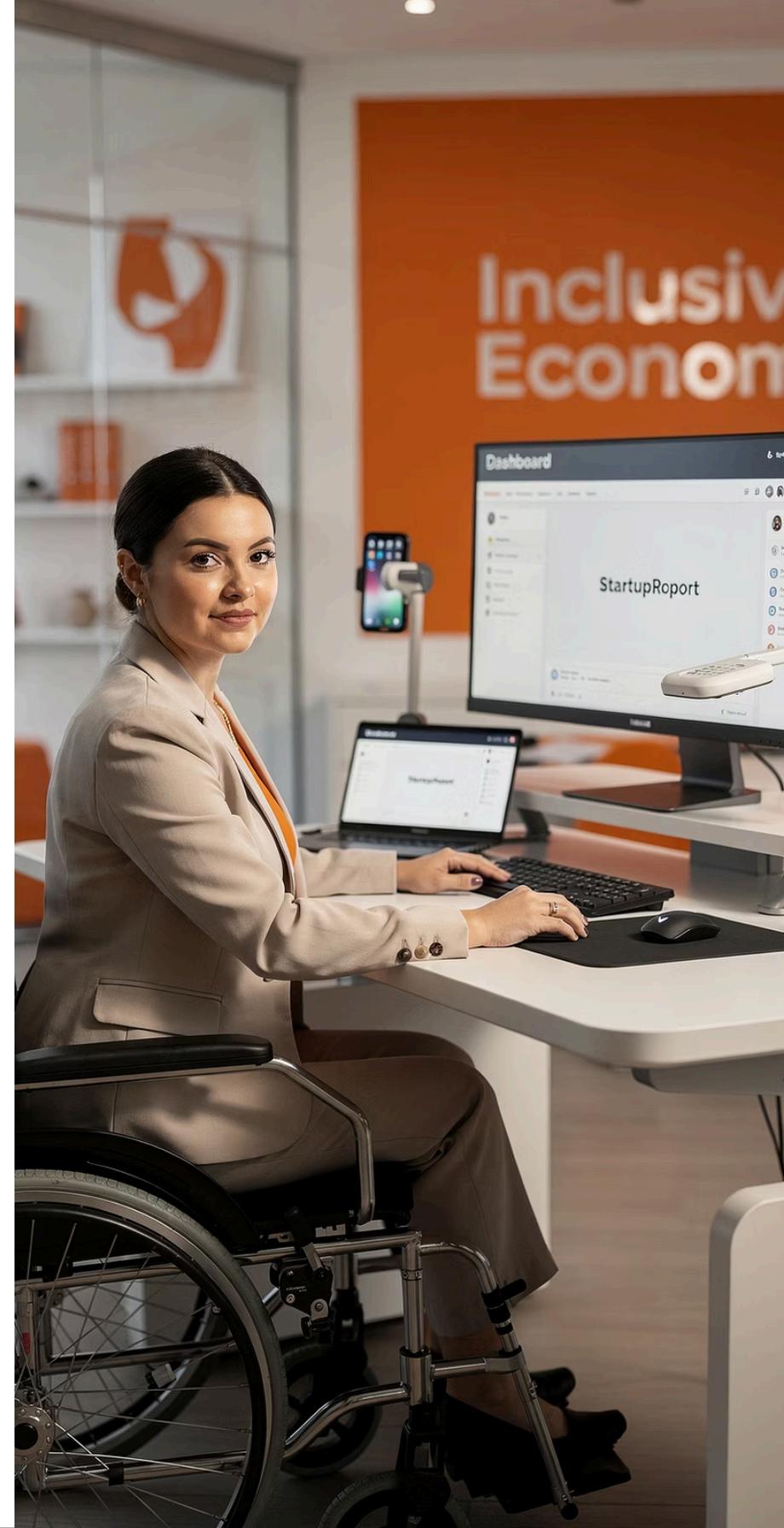
Кожна людина — незалежно від стану здоров'я чи соціального становища — має право провадити підприємницьку діяльність та забезпечувати власну самозайнятність. Економічна інклюзія є запорукою гідного рівня життя.

1 Доступ до фінансування

Розроблення та впровадження програм підтримки для суспільних груп, що потребують додаткових заходів із забезпечення інклюзії. Грантові програми, мікрокредити та інші інструменти фінансової підтримки підприємців з інвалідністю та маломобільних груп

2 Міжнародна технічна допомога

Координація з проектами міжнародно-технічної допомоги щодо здійснення заходів з питань економічної безбар'єрності. Залучення міжнародного досвіду та ресурсів для розвитку інклюзивного підприємництва в регіонах

Інституційна спроможність

Розвиток місцевих рад безбар'єрності

Ефективна реалізація стратегії потребує чіткого розподілу відповідальності та механізмів координації на рівні кожної територіальної громади. Місцеві ради безбар'єрності стають ключовим інструментом цього процесу.

Відповідальні особи

Визначення розпорядженням голови відповідальних осіб за кожним напрямом безбар'єрності в територіальній громаді

Місцеві ради

Утворення місцевих рад безбар'єрності в кожній громаді з забезпеченням відкритості засідань через онлайн-трансляцію або запис

Щоквартальне навчання

Підвищення кваліфікації представників ОМС щодо безбар'єрності просторів, транспорту, інформації та послуг

Участь у бюджеті

Щорічне врахування потреб маломобільних груп у бюджеті громади та моніторинг використання коштів за участю інститутів громадянського суспільства

Моніторинг та оцінка

Контроль за реалізацією стратегії

Що вимірюємо

- Ступінь безбар'єрності об'єктів фізичного оточення — щорічно
- Стан безбар'єрності транспорту — щопівроку
- Доступність будівель закладів освіти, охорони здоров'я та культури
- Відповідність веб-сайтів ОМС вимогам цифрової доступності
- Використання бюджетних коштів на потреби маломобільних груп

Хто здійснює моніторинг

- Органи місцевого самоврядування — основний виконавець
- Інститути громадянського суспільства — незалежний контроль
- Профільні громадські організації — галузевий аудит
- Місцеві ради безбар'єрності — координація заходів

Результати оприлюднюються на офіційних веб-ресурсах відповідно до вимог безпеки та законодавства про захист інформації.

Наступні кроки

Від стратегії до дії: пріоритети для громад

Реалізація безбар'єрного простору — це спільна відповідальність влади, бізнесу та громадянського суспільства. Кожна територіальна громада може розпочати з конкретних кроків вже сьогодні.

Крок 1: Аналіз та планування

Провести аналіз доступності громади за всіма напрямками безбар'єрності, визначити відповідальних осіб та утворити місцеву раду безбар'єрності

Крок 3: Реалізація заходів

Запровадити програму адаптації об'єктів інфраструктури, забезпечити доступність транспорту, цифрових послуг та інформаційних матеріалів

Крок 2: Партнерства та навчання

Залучити інститути громадянського суспільства, пройти навчання з питань безбар'єрності, розробити комунікаційний план та місцевий план заходів

Крок 4: Моніторинг та звітність

Проводити регулярний моніторинг, оприлюднювати результати, коригувати заходи та звітувати перед громадою про досягнутий прогрес

Разом будуємо безбар'єрну Україну

Безбар'єрний простір — це не лише пандуси та ліфти. Це суспільство, де кожна людина має рівний доступ до можливостей, послуг і участі в громадському житті. Реалізація Національної стратегії до 2030 року — наш спільний внесок у майбутнє України.

Органи влади

Впроваджуйте плани, навчайте персонал, звітуйте перед громадою

Громадськість

Беріть участь у радах безбар'єрності, здійснюйте моніторинг, ініціюйте зміни

Бізнес

Адаптуйте послуги та простори, підтримуйте інклюзивне працевлаштування

